

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
2005 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 22-Ի ԹԻՎ 2328-Ն
ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ
ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ն Ա Խ Ա Գ Ի Ծ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՈՐՈՇՈՒՄ

2017 թվականի N _____ Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2005 ԹՎԱԿԱՆԻ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 22-Ի ԹԻՎ 2328-Ն ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ
ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը ո ռ ո շ ու մ է.

1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 22-ի «**Հայկական ատոմային էլեկտրակայանի միջուկային և (կամ) ճառագայթային վթարների դեպքում բնակչության պաշտպանության ազգային պլանը (հայկական ատոմային էլեկտրակայանի արտաքին վթարային պլան)**» հաստատելու մասին» թիվ 2328-Ն որոշման (այսուհետ՝ Որոշում) մեջ կատարել հետևյալ փոփոխություններն ու լրացումները.

1) Որոշման հավելված 1-ում և ամբողջ տեքստում՝

ա. «Հայաստանի Հանրապետության Էկոնոմիկայի» բառերը փոխարինել «Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական զարգացման և ներդրումների» բառերով և դրանց համապատասխան հոլովածներով.

բ. Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի և կապի» բառերը փոխարինել «Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների» բառերով և դրանց

համապատասխան հոլովածներով.

գ. Հայաստանի Հանրապետության Էներգետիկայի և բնական պաշարների» բառերը փոխարինել «Հայաստանի Հանրապետության Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների» բառերով և դրանց համապատասխան հոլովածներով.

դ. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարության» բառերը փոխարինել «Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր քաղաքաշինության պետական կոմիտե» բառերով և դրանց համապատասխան հոլովածներով.

ե. Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե (այսուհետ՝ ՀՀ ՏԿՆ ՁՏՊԿ)» բառերը փոխարինել «Հայաստանի Հանրապետության Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե (այսուհետ՝ ՀՀ ԷԵԲՊՆ ՁՏՊԿ)» և բառերով դրանց համապատասխան հոլովածներով.

զ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր միջուկային անվտանգության պետական կոմիտե» բառերը փոխարինել «Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր միջուկային անվտանգության կարգավորման պետական կոմիտե» բառերով:

է. Հարավ-Կովկասյան երկաթուղիներ» բառերը փոխարինել «Հարավկովկասյան երկաթուղի» բառերով:

ը. Հայպետհիդրոմետի» բառը փոխարինել «**Հիդրոոդերևութաբանության և մթնոլորտային երևույթների վրա ակտիվ ներգործության ծառայության**» բառերով:

2) Որոշման հավելված 1-ի 4-րդ կետի 14)-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ կերպ՝ «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի օգոստոսի 18-ի «Վտանգավոր տարածքից բնակչության, նյութական և մշակութային արժեքների տարահանման կարգը հաստատելու մասին» N 1180-Ն որոշում.»::

3) Որոշման հավելված 1-ի 4-րդ կետից հանել 17)-րդ, 18)-րդ և 19)-րդ ենթակետերը և շարադրել հետևյալ կերպ.

«17) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2017 թվականի ապրիլի 6-ի «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում արտակարգ իրավիճակների առաջացման կամ դրա սպառնալիքի, Հայաստանի Հանրապետության վրա զինված հարձակման, դրա անմիջական վտանգի առկայության կամ պատերազմ հայտարարելու դեպքում ու ռազմական դրության պայմաններում պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կազմակերպությունների, բնակչության ազդարարման և իրազեկման կարգը սահմանելու և Հայաստանի

Հանրապետության կառավարության մի շարք որոշումներ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 346-Ն որոշում.»

4) Որոշման հավելված 1-ի 4-րդ կետի 20.1)-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ կերպ՝ «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2016 թվականի մարտի 3-ի «Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ իրավիճակների նախարարության աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկ ստեղծելու, Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ իրավիճակների նախարարության կանոնադրությունն ու աշխատակազմի կառուցվածքը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության մի շարք որոշումներում փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ 259-Ն որոշում.»:

5) Որոշման հավելված 1-ի 4-րդ կետի 23)-րդ ենթակետում, ինչպես նաև հավելված 7-ի 109-րդ կետում «Հայաստանի Հանրապետության 2003 թվականի հունվարի 30-ի «Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության բնագավառներում Հայաստանի Հանրապետության պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու կազմակերպությունների պատրաստման և բնակչության ուսուցման կարգը սահմանելու մասին» N 134-Ն որոշման» բառերի փոխարեն գրել «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2015 թվականի հունվարի 22-ի արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտներում Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու կազմակերպությունների պատրաստման և տվյալ ոլորտների հիմնահարցերով բնակչության ուսուցման կարգն ու ծրագիրը սահմանելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2003 թվականի հունվարի 30-ի N 134-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 46-Ն որոշում» բառերը:

6) Որոշման հավելված 1-ի 6-րդ կետը շարադրել հետևյալ կերպ.

1) «6. ՀԱԷԿ-ում հնարավոր են հետևյալ վթարային իրավիճակները՝

«Ընդհանուր վթար», երբ միջուկային ռեակտորից տեղի է ունեցել ռադիոակտիվ նյութերի արտանետում կամ արտահոսք շրջակա միջավայր, կամ կա այդպիսի արտանետման կամ արտահոսքի իրական սպառնալիք.

2) «Տեղական վթար», երբ միջուկային ռեակտորից տեղի է ունեցել ռադիոակտիվ նյութերի արտանետում կամ արտահոսք, որը դուրս չի եկել շրջակա միջավայր կամ կա այդպիսի արտանետման կամ արտահոսքի իրական սպառնալիք.

3) «Տագնապ», երբ ատոմային կայանում տեղի է ունեցել ռեակտորի տեխնոլոգիական պարամետրերի շեղում, որը կարող է բերել ատոմային կայանի անվտանգ շահագործման սահմանների գերազանցման, կամ խախտվել են ատոմային կայանի անվտանգ շահագործման պայմանները:»:

7) Որոշման հավելված 1-ի 7-րդ կետի 3)-րդ ենթակետի «գ.» կետի տեքստից հանել «գնահատման ու դրա» բառերը:

8) Որոշման հավելված 1-ի 7-րդ կետի 9)-րդ ենթակետից հանել «բ» կետը:

9) Որոշման հավելված 1-ի 7-րդ կետի 10)-րդ ենթակետի «դ» կետում «տարահանման բժշկական ապահովումը,» բառերից առաջ լրացնել «ռադիոակտիվ աղտոտված գոտում հայտնված մարդկանց» բառերը:

10) Որոշման հավելված 1-ի 7-րդ կետի 10)-րդ ենթակետի «ե» կետում «ռադիոակտիվ աղտոտված գոտուց տուժածների սանիտարական մաքրման կազմակերպումը.» բառերից առաջ լրացնել «շահագրգիռ գերատեսչությունների հետ համատեղ» բառերը, և «կազմակերպումը.» բառը փոխարինել «իրականացումը.» բառով:

11) Որոշման հավելված 1-ի 7-րդ կետի 11)-րդ ենթակետի «ա» կետի տեքստից հանել «ցամաքային» բառը:

12) Որոշման հավելված 1-ի 7-րդ կետի 11)-րդ ենթակետի «բ» կետում «փրկարարական աշխատանքների իրականացման համար ուժերի և միջոցների տրամադրումը,» բառերից առաջ լրացնել «բնակչությանը» բառերը:

13) Որոշման հավելված 1-ի 7-րդ կետի 11)-րդ ենթակետի «գ» կետում «սանիտարական և հատուկ մշակման կետերի ծավալումը,» բառերից առաջ լրացնել «ռադիոակտիվ աղտոտված գոտում հայտնված զինված ուժերի ստորաբաժանումների սպառազինության և տեխնիկայի, ինչպես նաև քաղաքացիական բնակչության և տեխնիկական միջոցների վարակազերծման համար» բառերը:

14) Որոշման հավելված 1-ի 7-րդ կետի 11)-րդ ենթակետի «դ.1.» կետը հանել:

15) Որոշման հավելված 1-ի 7-րդ կետի 17)-րդ ենթակետի «գ» կետում «արտահանվող» բառից հետո լրացնել «և Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող» բառերը, իսկ «նկատմամբ» բառից հետո լրացնել «սահմանային հսկողության կետերում» բառերը:

16) Որոշման հավելված 1-ի 10-րդ կետի տեքստում «անմիջապես» բառից առաջ լրացնել «պատկան մարմինների և սեփականատերերի կողմից» բառերը:

17) Որոշման հավելված 1-ի 11-րդ կետում և ամբողջ տեքստում «դոզաչափ» բառը փոխարինել «դոզիմետր» բառով, «ճառագայթաակտիվ» բառը «ռադիոակտիվ» բառով:

18) Որոշման հավելված 1-ի 18-րդ կետում «ճառագայթային ազդեցության ենթարկված» բառերը փոխարինել «ճառագայթահարման» բառով:

19) Որոշման հավելված 1-ի 22-րդ կետում և ամբողջ տեքստում «ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ ճգնաժամային կառավարման կենտրոնը» բառերը փոխարինել «ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ ճգնաժամային կառավարման ազգային կենտրոնը» բառերով:

20) Որոշման հավելված 1-ի 26-րդ կետում ավելացնել նոր կետ հետևյալ ձևակերպմամբ.

«12) ՆՊՄԻ և ՇՊՄՊ գոտիների բնակչության ազդարարման համակարգի ստեղծման և անխափան աշխատանքի ապահովման համար պատասխանատու են ՀԱԵԿ-ը և Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարությունը:»:

21) Որոշման հավելված 1-ի 37-րդ կետում «հերթապահ ուժերի ղեկավարը» բառերը փոխարինել «օպերատիվ հերթափոխի պետը» բառերով:

22) Որոշման հավելված 1-ի 38-րդ կետում «ՀՓԾ Արագածոտնի, Շիրակի և Կոտայքի մարզային փրկարարական վարչությունների» բառերը փոխարինել «ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ Արագածոտնի, Շիրակի և Կոտայքի մարզային փրկարարական վարչությունների ճգնաժամային կառավարման կենտրոնների» բառերով:

23) Որոշման հավելված 1-ի 41-րդ կետում «մարզային փրկարարական վարչության դիսպետչերական կետ» բառերը փոխարինել «մարզային ճգնաժամային կառավարման կենտրոն» բառերով:

24) Որոշման հավելված 1-ի 44-րդ կետը շարադրել հետևյալ կերպ՝ «ՇՊՄՊ գոտում բնակչության ազդարարումն իրականացվում է ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ Արմավիրի և Արագածոտնի մարզային փրկարարական վարչությունների ՃԿԿ օպերատիվ հերթապահների և/կամ ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ ճգնաժամային կառավարման ազգային կենտրոնից՝ «Ճառագայթային վտանգ» ազդանշանը հնչեցնելու միջոցով»:

25) Որոշման հավելված 1-ի 60-րդ կետում «որակավորվում» բառը փոխարինել «դասակարգվում» բառով:

26) Որոշման հավելված 1-ի 62-րդ կետում «միջուկային վթարի առաջացման վտանգի և միջուկային վթարի առաջացման» բառերը փոխարինել «միջուկային վթարի կամ դրա իրական սպառնալիքի» բառերով:

27) Որոշման հավելված 1-ի 87-րդ կետի «Ռադիոակտիվ աղտոտված գոտում հակահրդեհային միջոցառումները ղեկավարվում են ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ փրկարարական ուժերի վարչության ռադիոցանցի միջոցով:» նախադասության «փրկարարական ուժերի վարչության» բառերը հանել:

2. Որոշման հավելված 12-ում ավելացնել 6, 7, 8, 9, 10, 11 և 12-րդ կետեր հետևյալ ձևակերպմամբ՝

«6. Վթարային ճառագայթահարման իրավիճակներում ստոխաստիկ էֆեկտների ռիսկի նվազեցման նպատակով կիրառվող պաշտպանական գործողությունների և հակազդման այլ միջոցառումների համար ընդհանուր չափանիշները

Ընդհանուր չափանիշները

Կանխատեսվող դոզա, որը կգերազանցի ստորև ներկայացվող ընդհանուր չափանիշները		Պաշտպանական գործողությունների հակազդման այլ միջոցառումների համար չափանիշները
<i>H</i> Վահանաձև գեղծ	50 mSv առաջին 7 օրերի ընթացքում	Վահանաձև գեղծի արգելափակում
<i>E</i>	100 mSv առաջին 7 օրերի	Պատասպարում, տս

$H_{\text{տոռն}}$

ընթացքում
100 mSv առաջին 7 օրերի
ընթացքում

ապաակտիվացում
տեղական արտառ
սննդամթերքի, կա
ջրի օգտագործման
սահմանափակում
աղտոտվածության
բնակչության շրջա
տեղեկատվական-
աշխատանքի անց

Կանխատեսվող դոզա, որը կգերազանցի ստորև ներկայացվող ընդհանուր չափանիշները
(հակազդման վաղ փուլում իրականացնել պաշտպանական գործողություններ և հակա
միջոցառումներ)

E
 $H_{\text{տոռն}}$

100 mSv մեկ տարվա ընթացքում
100 mSv ներարգանդային
զարգացման ամբողջ ժամկետի
համար

Վերաբնակեցում,
ապաակտիվացում
տեղական արտառ
սննդամթերքի, կա
ջրի փոխարինում,
շրջանում տեղեկա
բացատրական աշ
անցկացում

Ստացված դոզա, որը գերազանցում է ստորև ներկայացվող ընդհանուր չափանիշները
(ճառագայթահարման պատճառով առողջության համար հետևանքների հայտնաբերմ
նպատակով ձեռնարկել երկարաժամկետ բժշկական միջոցառումներ)

E

100 mSv մեկ ամսվա ընթացքում

Ճառագայթազգայ
կողմից ստացված
դոզաների հիման
զանգվածային
դիսպանսերիզացի
(սկրինինգի) անցկ
հետագա բժշկակա
հետազոտման հա
խորհրդատվությա
Անհատական հան
հիմնավորված որո
կայացման նպատ
խորհրդատվությա

$H_{\text{տոռն}}$

100 mSv ներարգանդային
զարգացման ամբողջ ժամկետի
համար

ա) ներկայացված դոզային մակարդակներից բարձր ճառագայթման
դոզաներից կարելի է խուսափել համապատասխան պաշտպանական
գործողությունների իրականացմամբ՝ հաշվի առնելով հնարավոր
հապաղումների կամ բնական պատճառներով պաշտպանական գործողության
արդյունավետության նվազեցումը.

բ) արգելվում է մարդկանց պատասպարել երկու օրվանից ավելի ժամանակով:
Կարելի է իրականացնել նաև կարճաժամկետ պատասպարում՝ միջամտման
ավելի ցածր մակարդակի դեպքում կամ դրան հետևող այլ պաշտպանական
գործողությունների (օրինակ՝ տարահանման) հեշտ իրականացման
նպատակով.

գ) արգելվում է մարդկանց տարահանել ավելի քան մեկ շաբաթվա ընթացքում

և ոչ ավելի, քան մեկ ամիս ժամանակով: Արագ և հեշտությամբ տարահանման նպատակով պետք է գործողությունն սկսել ավելի ցածր միջամտման մակարդակների դեպքում: Միջամտման բարձր մակարդակները կարող են հիմնավորված լինել միայն այն դեպքում, երբ տարահանումը դժվար է, այսինքն, երբ պետք է տարահանվի բնակչության մեծ խումբ, կամ կան փոխադրման կամ վատ եղանակի հետ կապված դժվարություններ:

դ) ներկայացված է վահանաձև գեղծի կանխարգելիչ դոզայի քանակությունը՝ պայմանավորված ռադիոակտիվ յոդով: Ելնելով գործնական նկատառումներից՝ մարդկանց տարիքային բոլոր խմբերի համար այս միջամտման մակարդակը նույնացված է:

7. Վթարային ճառագայթահարման իրավիճակներում օգտագործվող դոզիմետրիկ մեծությունները

Դոզիմետրիկ մեծությունը	Պայմանական նշանակումը	Նպատակը
Ճառագայթային պաշտպանության մեծություններ ՀԿԱ-ից կախված կլանված դոզա AD_T		Օրգանի կամ հյուսվածքի ճառագայթահարման առաջացող դետերմինացված էֆեկտների գնահատման համար: Օրգանի կամ հյուսվածքի ճառագայթահարման առաջացող ստոխաստիկ էֆեկտների գնահատման համար: Ճառագայթահարման բնակչության ստոխաստիկ էֆեկտների հետ կապված գնահատման համար:
Համարժեք դոզա	H_T	
Արդյունաբար դոզա	E	
Գործողությունների ժամանակ օգտագործվող մեծություններ Անհատական դոզայի համարժեք $H_p(d)$		Մարդու արտաքին ճառագայթահարման դոզիմետրիկ հսկողություն: Վթարային իրավիճակում տեղանքում ճառագայթադաշտերի դոզիմետրիկ հսկողության համար:
Ամբիենտ դոզայի համարժեք	$E^x(d)$	

8. Սուր ճառագայթահարման դոզաների ընդհանուր չափանիշները, որոնց դեպքում ենթադրվում է, որ լուրջ (ծանր) դետերմինացված էֆեկտները բացառելու կամ նվազագույնի հասցնելու նպատակով պաշտպանական գործողությունները և հակազդման այլ միջոցառումները պետք է իրականացվեն ցանկացած պարագայում:

Ընդհանուր չափանիշները	Պաշտպանական գործողությունները հակազդման այլ միջոցառումներ օրինակներ

դ) $AD(\Delta)$ -ն իրենից ներկայացնում է ՀԿԱ-ից կախված կլանված դոզա, որն ստացվել է Δ ժամանակահատվածում օրգանիզմ I_{05} ներթափանցման արդյունքում և ճառագայթահարված անձանց 5%-ի մոտ բերում է լուրջ (ծանր) դետերմինացված էֆեկտի առաջացման:

ե) կոնկրետ ռադիոակտիվ իզոտոպների ներթափանցման շեմային արժեքների հաշվառման համար այդ խմբի ռադիոակտիվ իզոտոպների համար կիրառվում են տարբեր չափանիշներ:

զ) դեկորպորացիայի համար ընդհանուր չափանիշը հիմնված է առանց դեկորպորացիայի ստացված դոզային կանխատեսման վրա: Դեկորպորացիան, դա օրգանիզմում քիմիական կամ կենսաբանական ագենտների միջոցով կատարվող կենսաբանական պրոցեսներն են, որոնց հետևանքով օրգանիզմից հեռացվում են ինկորպորացված ռադիոակտիվ իզոտոպները:

է) սույն ընդհանուր չափանիշների նպատակներից ելնելով՝ «թոքեր» նշանակում է շնչառական ուղու ավիոլար-ինտերստիցալ հատվածը:

ը) տվյալ դեպքում « Δ » նշանակում է ներարգանդային զարգացման ժամանակահատվածը:

9. Դաշտային դոզիմետրիկ չափումների համար նախապես հաշվարկված միջամտման աշխատանքային մակարդակների (ՄԱՄ-1 - ՄԱՄ-4) արժեքները

Միջամտման աշխատանքային մակարդակը	Միջամտման աշխատանքային մակարդակի արժեքը	Ձեռնարկվելիք միջոցառումները
Շրջակա միջավայրի պարամետրերի չափումներ ՄԱՄ-1	1000 $\mu\text{Sv/h}$ – գամմա ճառագայթման ամբիենտ դոզայի իզոթերմալ մակերեսից կամ աղբյուրից 1 m հեռավորության վրա 2000 counts/s – բետա աղտոտվածությամբ մակերեսից հաշվման արագությունը ^f 50 counts/s – ավֆա աղտոտված մակերեսից հաշվման արագությունը ^f	ՄԱՄ-1-ի արժեքի գործողությունը ՄԱՄ-1-ի արժեքի դեպքում անհրաժեշտ է հրականացնել անհրաժեշտ տարահանում կամ ապաստարան ^{ա)} . - Ապահովել տարահանման ապահովագրության ռադիոակտիվ նյութի տեղափոխման պետական կառավարման ներթափանցումը ^{գ)} - Դադարեցնել տեղափոխման արտադրության մեջ ռադիոակտիվ աղտոտվածությունը տարածքներում առկա կենդանիների կապակցությամբ օգտագործումը. - Իրականացնել տարահանվածների

Միջամտման աշխատանքային
մակարդակը

Միջամտման աշխատանքային
մակարդակի արժեքը

Ձեռնարկվելիք միջ-
գործողությունը
ապահովել նրանց
հետագոտումը.

ՄԱՄ-2

100 $\mu\text{Sv/h}$ – գամմա
ճառագայթման ամբիենտ դոզայի
հզորությունը մակերեսից կամ
աղբյուրից 1 m հեռավորության
վրա
200 counts/s s – բետա
աղտոտվածությամբ մակերեսից
հաշվման արագությունը^f
10 counts/s – ալֆա
աղտոտվածությամբ մակերեսից
հաշվման արագությունը^f

- Անցկացնել բժշկա-
հետազոտություն:
ՄԱՄ-2-ի արժեքի գ-
դեպքում անհրաժե-

- Դադարեցնել տեռ-
արտադրության սև
ու ռադիոակտիվ ա-
տարածքներում ա-
կենդանիների կաթ-
օգտագործումը.

- Ժամանակավոր ս-
տվյալ տարածքում
բնակչությանը:
Վերաբնակեցումից
նվազեցնել ռադիո-
կայուն նյութերի ոչ դիտա-
ներթափանցումը^{ե)}
տվյալ տարածքում
անձանց գրանցում
ճառագայթահարմ-
գնահատում՝ որոշ
բժշկական դիսպա-
հիմնավորվածությ-
մի քանի օրվա ընթ-
անցկացնել հնարս-
ռադիոակտիվ
աղտոտվածությա-
մարդկանց վերաբ-

- Եթե ինչ-որ մեկը
աղբյուրի հետ, որի
ո^{գ)}հեռավորության
հզորությանը հավ-
այն գերազանցում
ապահովել բժշկա-
հետազոտման ու
անցկացում: Անհր-
անհապաղ անցկա-
աղբյուրի հետ շփ-
կանանց բժշկակա-
հետազոտություն
ճառագայթահարմ
գնահատում

Միջամտման աշխատանքային
մակարդակը
ՄԱՄ-3

Միջամտման աշխատանքային
մակարդակի արժեքը
1 $\mu\text{Sv/h}$ – գամմա ճառագայթման
ամբիենտ դոզայի հզորությունը
մակերեսից կամ աղբյուրից 1 m
հեռավորության վրա
20 counts/s - բետա
աղտոտվածությամբ մակերեսից
հաշվման արագությունը^f
2 counts/s - ալֆա
աղտոտվածությամբ մակերեսից
հաշվման արագությունը^{f,i}

Ձեռնարկվելիք միջ-
գործողությունը
ՄԱՄ-3-ի արժեքի գ-
դեպքում անհրաժեշտ

- Դադարեցնել տեղա-
արտադրության կե-
ռչ կարևոր^{է)} սննդա-
ու ռադիոակտիվ ա-
տարածքներում ա-
կենդանիների^{ժ)} կ-
օգտագործումն այն-
ժամանակ, քանի որ
անցկացվել դրանց
հետազոտումը և դ-
աղտոտվածության
մակարդակները չե-
ՄԱՄ-5-ի և ՄԱՄ-6-ի
օգտագործմամբ.

- Անցկացնել տեղա-
արտադրության սն-
անձրևաջրի ու ռա-
աղտոտված տար-
արածող կենդանի-
համատարած հետ-
զոտում, որն առնվ-
գերազանցում է այ-
հեռավորությունը,
գերազանցված է և
փորձանմուշները չ-
ՄԱՄ-5-ի և ՄԱՄ-6-ի
օգտագործմամբ.

- Թարմ (մոտակա
ունեցած) տրոհմա-
արգասիքների^{ժա)} և
ռադիոակտիվ յոդ-
դեպքում, եթե հնա-
անմիջապես իրակ-
տեղական արտա-
կարևոր^{է)} սննդամ-
փոխարինում մաք-
սննդամթերքով ու-
վահանաձև գեղձի
պրոֆիլակտիկայի
հնարավորության

- Գնահատել այն ա-
ճառագայթահարմ

Միջամտման աշխատանքային մակարդակը	Միջամտման աշխատանքային մակարդակի արժեքը	Ձեռնարկվելիք միջոցառումները
Մաշկի ռադիոակտիվ աղտոտվածության չափում ՄԱՄ-4	1 μ Sv/h- գամմա ճառագայթման ամբիենտ դոզայի հզորությունը մաշկից 10 cm հեռավորության վրա 1000 counts/s - բետա աղտոտվածությամբ մաշկից հաշվման արագությունը ^f 50 counts/s - ալֆա աղտոտվածությամբ մաշկից հաշվման արագությունը ^f	ՄԱՄ-4-ի արժեքի գնահատականը - Ապահովել մաշկի ռադիոակտիվ աղտոտվածությունների ռադիոակտիվ նյութի հետազոտման պետությունը ^g - Անցկացնել տվյալ գտնվող անձանց օգնության և նրանց բժշկական

Միջամտման աշխատանքային մակարդակների արժեքները պետք է վերանայվեն այն դեպքում, երբ հայտնի կդառնա, թե ինչ ռադիոակտիվ իզոտոպներ են առկա: Միջամտման աշխատանքային մակարդակների արժեքները պետք է վերանայվեն նաև այն նպատակով, որպեսզի դրանք բերվեն համապատասխանության չափից սարքերի ցուցմունքների հետ: Դրա հետ մեկտեղ, արագ արձագանքման դեպքում իրավիճակի կոնսերվատիվ գնահատման համար միջամտման աշխատանքային մակարդակների նախապես հաշվարկված արժեքները, որոնք ներկայացված են սույն աղյուսակում, կարող են օգտագործվել առանց վերահաշվարկի:

^{ա)} մեծ բազմաբնակարանային շենքերի կամ աղյուսով շարված պատեր ունեցող մեծ շենքերի փակ դահլիճներում և պատերից ու պատուհաններից հեռավորության վրա.

^{բ)} եթե անմիջապես ապաակտիվացում կատարել հնարավոր չէ, ապա տարահան-վածներին պետք է խորհուրդ տրվի հնարավորինս արագ լողանալ և կեղտոտված հագուստը փոխել.

^{գ)} հարկավոր է տարահանվածներին խորհուրդ տալ չխմել, չուտել և չծխել այնքան ժամանակ, քանի դեռ ձեռքերը լվացած չեն.

^{դ)} տեղական արտադրության սննդամթերք է համարվում այն մթերքը, որն աճել է բաց երկնքի տակ և կարող է արտանետման պատճառով աղտոտված լինել ու չաբաթներով օգտագործվում է (օրինակ՝ կանաչեղենը).

^{ե)} արտաքին ճառագայթահարման դոզային հզորության այս չափանիշը կիրառվում է միայն վտանգավոր փակ ռադիոիզոտոպային աղբյուրների

նկատմամբ և վթարային իրավիճակում այն վերանայելու կարիք չկա.

գ) չափումը կատարվում է ռադիոակտիվ աղտոտվածության դոզիմետրիկ հսկողության համապատասխան մեթոդաբանության կիրառմամբ.

ե) կարևոր սննդամթերքի տեսակների օգտագործման սահմանափակումը կարող է բերել առողջության համար լուրջ հետևանքների (օրինակ՝ սուր թերսնման), ինչի պատճառով նման սահմանափակում կարելի է մտցնել, երբ կա փոխարինող սննդամթերք.

զ) տվյալ տարածքում արածող փոքր եղջյուրավոր անասունների համար կարելի է կիրառել ՄԱՄ-3-ի 10%-ին հավասար մակարդակ.

թ) բնական տեղումների, հիմնականում անձրևի հետ, թափվող ռադոնի տրոհման արգասիքները կարող են բերել ֆոնային չափումների ժամանակ հաշվիչի արագության քառակի կամ ավելի մեծացման: Ստացվող տվյալները չի կարելի խառնել վթարային իրավիճակով պայմանավորված տվյալների հետ: Ռադոնի տրոհման արգասիքներով պայմանավորված՝ հաշվիչի արագությունն արագ կնվազի անձրևի դադարելուց հետո.

ժ) միայն մի քանի օրվա ընթացքում և միայն այն դեպքում, երբ չկա փոխարինող սննդամթերք.

ժա) միջուկային տրոհման արգասիքներն առաջացել են անցած ամսվա ընթացքում և այդ պատճառով պարունակում են մեծ քանակությամբ ռադիոակտիվ յոդ:

10. Լաբորատոր անալիզի արդյունքում սննդամթերքում, կաթում և խմելու ջրում հայտնաբերված ռադիոակտիվ իզոտոպների գումարային ակտիվության համար նախապես հաշվարկված միջամտման աշխատանքային մակարդակի (ՄԱՄ-5) արժեքները

Միջամտման աշխատանքային
մակարդակը
ՄԱՄ-5

Միջամտման աշխատանքային
մակարդակի արժեքը
Գումարային բետա
ակտիվությունը՝ 100 Bq/kg
Գումարային ալֆա
ակտիվությունը՝
5 Bq/kg

Ձեռնարկվելիք միջ
գործողությունը
Բարձր է ՄԱՄ-5-ից
օգտագործելով ՄԱ
Ցածր է ՄԱՄ-5-ից՝
իրավիճակում օգս
համար անվտանգ

11. Լաբորատոր անալիզի արդյունքում սննդամթերքում, կաթում և խմելու ջրում հայտնաբերված առանձին ռադիոակտիվ իզոտոպների խտության համար նախապես հաշվարկված միջամտման աշխատանքային մակարդակների (ՄԱՄ-6) արժեքները

Ռադիոակտիվ իզոտոպը	Միջամտման նքային մակարդակը (ՄԱՄ-6) Bq/kg	Ռադիոակտիվ իզոտոպը	Միջամտման նքային մակարդակը (ՄԱՄ-6) Bq/kg	Ռադիոակտիվ իզոտոպը	Միջամտման նքային մակարդակը (ՄԱՄ-6) Bq/kg	Ռադիոակտիվ իզոտոպը
H-3	2×10^5	V-48	3×10^4	Ge-77	6×10^6	Y-93
Be-7	7×10^5	V-49	2×10^5	As-72	4×10^5	Zr-88
Be-10	3×10^3	Cr-51	8×10^5	As-73	3×10^4	Zr-93
C-11	2×10^9	Mn-52	1×10^5	As-74	3×10^4	Zr-95
C-14	1×10^4	Mn-53	9×10^4	As-76	4×10^5	Zr-97
F-18	2×10^8	Mn-54	9×10^3	As-77	1×10^6	Nb-93m
Na-22	2×10^3	Mn-56	3×10^7	Se-75	4×10^3	Nb-94
Na-24	4×10^6	Fe-52	$2 \times 10^6 +$	Se-79	7×10^2	Nb-95
Mg--28	$4 \times 10^5 + ^{w)}$	Fe-55	1×10^4	Br-76	3×10^6	Nb-97
Al-26	1×10^3	Fe-59	9×10^3	Br-77	5×10^6	Mo-93
Si-31	5×10^7	Fe-60	7×10^1	Br-82	1×10^6	Mo-99
Si-32	9×10^2	Co-55	1×10^6	Rb-82	1×10^6	Tc-95m
P-32	2×10^4	Co-56	4×10^3	Rb-81	8×10^7	Tc-96
P-33	1×10^5	Co-57	2×10^4	Rb-83	7×10^3	Tc-96m
S-35	1×10^4	Co-58	2×10^4	Rb-84	1×10^4	Tc-97
Cl-36	3×10^3	Co-58m	9×10^7	Rb-86	1×10^4	Tc-97m
Cl-38	3×10^8	Co-60	8×10^2	Sr-82	$5 \times 10^3 +$	Tc-98
K=40	NA ^{p, q)}	Ni-59	6×10^4	Sr-85	3×10^4	Tc-99
K-42	3×10^6	Ni-63	2×10^4	Sr-85m	3×10^9	Tc-99m
K-43	4×10^6	Ni-65	4×10^7	Sr-87m	3×10^8	Ru-97
Ca-41	4×10^4	Cu-64	1×10^7	Sr-89	6×10^3	Ru103
Ca-45	8×10^3	Cu-67	8×10^5	Sr-90	$2 \times 10^5 +$	Ru-105
Ca-47	$5 \times 10^4 +$	Zn-65	2×10^3	Sr-91	3×10^6	Ru-106
Co-60	8×10^2	Zn-69	6×10^8	Sr-92	2×10^7	Rh-99
Sc-44	1×10^7	Zn-69m	$3 \times 10^6 +$	Y-87	$4 \times 10^5 +$	Rh-101
Sc-46	8×10^3	Ga-67	1×10^6	Y-88	9×10^3	Rh-102
Sc-46	8×10^3	Ga-68	2×10^8	Y-90	9×10^4	Rh-102m
Sc-47	4×10^5	Ga-72	1×10^6	Y-91	5×10^3	Rh-103m
Sc-48	3×10^5	Ge-68	$3 \times 10^3 +$	Y-91m	2×10^9	Rh-105
Ti-44	$6 \times 10^2 +$	Ge-71	5×10^6	Y-92	1×10^7	Pd-103
Pd-107	7×10^4	I-124	1×10^4	Nd-147	6×10^4	Ho-166
Pd-109	2×10^6	I-125	1×10^3	Nd-149	8×10^7	Ho-166m
Ag-105	5×10^4	I-126	2×10^3	Pm-143	3×10^4	Er-169
Ag-108m	$2 \times 10^3 +$	I-129	NA ^d	Pm-144	6×10^3	Er-171
Ag-110m	$2 \times 10^3 +$	I-131	3×10^3	Pm-145	3×10^4	Tm-167
Ag-111	7×10^4	I-132	2×10^7	Pm-147	1×10^4	Tm-170
Cd-109	3×10^3	I-133	1×10^5	Pm-148m	$1 \times 10^4 +$	Tm-171
Cd-113m	4×10^2	I-134	2×10^8	Pm-149	3×10^5	Yb-169
Cd-115	$2 \times 10^5 +$	I-135	2×10^6	Pm-151	8×10^5	Yb-175
Cd-115m	6×10^3	Cs-129	1×10^7	Sm-145	2×10^4	Lu-172
In-111	1×10^6	Cs-131	2×10^6	Sm-147	1×10^2	Lu-173
In-113m	4×10^8	Cs-132	4×10^5	Sm-151	3×10^4	Lu-174
In-114m	3×10^3	Cs-134	1×10^3	Sm-153	5×10^5	Lu-174m
In-115m	5×10^7	Cs-134m	3×10^8	Eu-147	8×10^4	Lu-177

Ռադիոակտիվ իզոտոպը	Միջամտման աշխատանքային մակարդակը (ՄԱՄ-6) Bq/kg	Ռադիոակտիվ իզոտոպը	Միջամտման աշխատանքային մակարդակը (ՄԱՄ-6) Bq/kg	Ռադիոակտիվ իզոտոպը	Միջամտման աշխատանքային մակարդակը (ՄԱՄ-6) Bq/kg	Ռադիոակտիվ իզոտոպը
Sn-113	$1 \times 10^4 +$	Cs-135	9×10^3	Eu-148	2×10^4	Hf-172
Sn-117m	7×10^4	Cs-136	4×10^4	Eu-149	9×10^4	Hf-175
Sn-119m	1×10^4	Cs-137	$2 \times 10^3 +$	Eu-150b	3×10^6	Hf-181
Sn-121m	$5 \times 10^3 +$	Sn-126	$5 \times 10^2 +$	Eu-150a	4×10^3	Hf-182
Sn-123	3×10^3	Sb-122	2×10^5	Eu-152	3×10^3	W-178
Sn-125	2×10^4	Sb-124	5×10^3	Eu-152m	4×10^6	W-181
Sb-126	3×10^4	Sb-125	$3 \times 10^3 +$	Eu-154	2×10^3	W-185
Te-121	1×10^5	Ba-131	$1 \times 10^5 +$	Eu-155	1×10^4	W-187
Te-121m	$3 \times 10^3 +$	Ba-133	3×10^3	Eu-156	2×10^4	W-188
Te-123m	5×10^3	Ba-133m	9×10^5	Gd-146	$8 \times 10^3 +$	Re-184
Te-125m	1×10^4	Ba-140	$1 \times 10^4 +$	Gd-148	1×10^2	Re-184m
Te-127	1×10^7	La-137	4×10^4	Gd-153	2×10^4	Re-186
Te-127m	$3 \times 10^3 +$	La-140	2×10^5	Gd-159	2×10^6	Re-187
Te-129	2×10^8	Ce-139	3×10^4	Tb-157	9×10^4	Re-188
Te-129m	$6 \times 10^3 +$	Ce-141	3×10^4	Tb-158	3×10^3	Re-189
Te-131	4×10^8	Ce-143	5×10^5	Tb-160	7×10^3	Os-185
Te-131m	3×10^5	Ce-144	$8 \times 10^2 +$	Dy-159	7×10^4	Os-191
Te-132	$5 \times 10^4 +$	Pr-142	6×10^5	Dy-165	7×10^7	Os-191m
I-123	5×10^6	Pr-143	4×10^4	Dy-166	$6 \times 10^4 +$	Os-193
Os-194	$8 \times 10^2 +$	Pb-212	$2 \times 10^5 +$	Np-237	$9 \times 10^1 +$	Cm-246
Ir-189	2×10^5	Bi-210	1×10^5	Ac-225	3×10^3	Cf-253
Ir-190	6×10^4	Bi-210m	2×10^2	Ac-227	$5.0 +$	Cf-254
Ir-192	8×10^3	Bi-212	$7 \times 10^7 +$	Ac-228	7×10^6	Es-253
Ir-194	6×10^5	Po-210	5.0	Pu-236	1×10^2	
Pt-188	$6 \times 10^4 +$	At-211	$2 \times 10^3 +$	Pu-237	2×10^5	
Pt-191	9×10^5	Au-199	5×10^5	Pu-238	5×10^1	
Pt-193	3×10^5	Th-227	$9 \times 10^1 +$	Pu-239	5×10^1	
Pt-193m	3×10^5	Th-228	$2 \times 10^1 +$	Pu-239/Be-9	5×10^1	
Pt-195m	3×10^5	Th-229	$8.0 +$	Pu-240	5×10^1	
Pt-197	2×10^6	Th-230	5×10^1	Pu-241	4×10^3	
Pt-197m	1×10^8	Th-231	2×10^6	Pu-242	5×10^1	
Ta-178a	1×10^8	Th-232	4.0	Pu-244	$5 \times 10^1 +$	
Ta-179	6×10^4	Th-234	$8 \times 10^3 +$	Am-241	5×10^1	
Ta-182	5×10^3	Pa-230	5×10^4	Am-242m	$5 \times 10^1 +$	
Hg-194	$2 \times 10^2 +$	Pa-231	2×10^1	Am-243	$5 \times 10^1 +$	
Hg-195	2×10^7	Pa-233	3×10^4	Am-244	4×10^6	
Hg-195m	8×10^5	U-230	$8 \times 10^2 +$	Am-241/Be-9	5×10^1	
Hg-197	1×10^6	U-232	2×10^1	Cm-240	4×10^3	
Hg-197m	2×10^6	U-233	1×10^2	Cm-241	3×10^4	
Hg-203	1×10^4	U-234	2×10^2	Cm-242	5×10^2	
Tl-200	5×10^6	U-235	$2 \times 10^2 +$	Cm-243	6×10^1	
Tl-201	3×10^6	U-236	2×10^2	Cm-244	7×10^1	
Tl-202	2×10^5	U-238	$1 \times 10^2 +$	Cm-245	5×10^1	
Tl-204	3×10^3	Np-235	7×10^4	Cm-247	6×10^1	

Կթարա

II

III

IV

3. **3.** Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

Հայաստանի Հանրապետության

վարչապետ

Կ.

Կարապետյան

2017թ. -----ի

Երևան